

ЗАСЕДАНИЕ ЗА СВЕТСКОТО ДВИЖЕЊЕ ЗА ДЕМОКРАТИЈА

Од 2 до 5 април во Истанбул, Турција, се одржа четвртото заседание на Светското движење за демократија (Fourth Assembly World Movement for Democracy). Основна тема на заседанието беше "Унапредување на демократијата: Правда, плурализам и соработка" (Advancing Democracy: Justice, Pluralism and Participation).

Можеби токму Турција беше и вистинското место за одржување на средбата каде што се презентираше демократијата, затоа што настаните покажаа дека никаде на Земјината топка демократските процеси не се спроведени во целост. Имено, само три дена пред нејзиниот почеток, односно на 31 март годинава експлодира бомба (бројот на досега активираниите и откриените им е познат на турските власти), на автобуската станица во областа Кочамустафа-паша, во европскиот дел на Истанбул, при што загина едно лице и 13 беа ранети. Ослободителните соколи на Курдистан (ТАК) ја презедоа одговорноста за бомбашкиот напад,

"Пораката беше дека демократијата е процес, дека до неа не се доаѓа преку ноќ, на нејзиниот пат има многу пречки, многу споредни излези за оние кои сакаат да ја прекршат, всушност дека борбата за повеќе демократија никогаш не може да заврши. Политичарите, невладиниот сектор, експертите во одредени области, сите заедно вклучувајќи ги и граѓаните треба будно да ги следат процесите и да не дозволат никакво застранување. Токму затоа што многу се лесни ваквите скршнувања и злоупотреби на демократијата", коментира Лилјана Поповска, учесник на меѓународниот собир.

Пишува:
Силвана БЛАЖЕВА

изјавувајќи дека ова е резултат на потиснувањето од страна на безбедносните сили во југоисточниот регион на Турција. Пример за демократски постапки всушност е Македонија.

Во светот секојдневно се случуваат терористички акции, кои под превезот на барањето некакви права за човекови слободи и демократија, вршат убиства. На една страна се оние кои сметаат дека тоа го прават заради остварување на "човековите права", а на другата се тие кои ја "штитат државата".

Македонски претставник на ова заседание од сите политички партии во државата

беше Лилјана Поповска, актуелен пратеник во Собранието на РМ и претседател на партијата ДОМ, како и двајца претставници од невладиниот сектор.

"На 'Светското движење за демократија' ме поканија како гостин на ИРИ, на Републиканскиот институт од Ва-

шингтон. Тоа беше собир од околу 600 учесници од цел свет, од најразлични земји од сите континенти, всушност претставници од политичкиот живот, од невладиниот сектор, професори и истражувачи од областа на демократијата и човековите права, како и економски струч-

њаци, стручњаци од различни области, мешовит состав на луѓе, на фактори во демократските процеси во светот. Заседанието беше поделено во повеќе сесии на кои поединечно се разговараше на различни теми за различни аспекти на демократијата и на доаѓањето до демократија, како и за разни девијации кои се појавуваат во општеството. Ме поканија со свој настап да учествувам како презентер во една од сесиите под наслов 'Како да се вклучат малцинските заедници во мултикултурното општество?' На оваа тема говорев за македонското искуство со работењето на едно граѓанско ниво, односно како тоа се постигнува преку граѓански иницијативи, како што се, македонското женско лоби и интерпартиската и интерпарламентарната лоби група за лицата со посебни потреби. Двата случаја кои ги опишав беа карактеристични поради тоа што во нив заедно работат лица со различна политичка определеност, од различно етничко и верско потекло, каде успеваме да ги надминуваме нашите разлики, се фокусираме на она што ни е заедничко на сите и постигнуваме успеси, односно состојбите се поместуваат во позитивна насока, и во поглед на позицијата на жените и на лицата со посебни потреби. Значи, на претставникот од Македо-

ПО ПАТОТ ЗА ДЕМ ЦВЕТААТ ТЕРОРИСТ

нија му беше дадена можност да каже едно позитивно искуство од неговата држава, а тоа беа примери кои можат да се применат и во други земји. Следуваа прашања и дискусија за темата. Беше интересно да се види дека она на што во Македонија понекогаш не му обрнуваме до-

волно внимание, или секој наш граѓанин не го разбира на правилен начин, значително е вредно и високо вреднувано од страна на претставниците на меѓународната заедница, на која ѝ е добро позната тежината на сè тоа. Всушност, ова се значајни чекори во демократскиот развој", Лилјана Поповска ја објаснува суштината на ова заседание.

Земјите од Западен Балкан, обично токму од страна на таа меѓународна заедница, се ставаат во посебна категорија на држави, кои во сите сегменти се класифицирани како субјекти кои сè уште

Карактеристичен пример е државата Мали во Африка. Политиката во оваа држава се води со консензус на 106 политички партии, организирани во политички групи. Таму е воспоставена една комплицирана шема на меѓупартиска соработка и државата се води преку консензус, што претставува исклучително комплициран модел. Имено, забелешка од Мали е дека "понекогаш ни недостасува опозиција". Во оваа држава се забранети партии на база на етничко, расно или друго потекло.

Друг пример е Гватемала, каде што во политиката се влезени, односно се вклучени учесници во воениот конфликт.

себе, произлегува дека сите треба да ја учиме првата буква од азбуката на демократијата.

во други земји. Многу држави вежбаат консензуална демократија, а од друга страна, пак, еве имаме пример како

лези за оние кои сакаат да ја прекршат, всушност дека борбата за повеќе демократија никогаш не може да заврши. Политичарите, невладиниот сектор, експертите во одредени области, сите заедно вклучувајќи ги и граѓаните треба будно да ги следат процесите и да не дозволат никогаш да застрануваат. Токму затоа што многу се лесни ваквите скршнувања и злоупотреби на демократијата. Од друга страна, пак, беше видливо и тоа дека сè повеќе земји во светот влегуваат во процес на демократизација. Веќе ги нема земјите зад железната завеса, интересно е да се види со колкав ентузијазам кон демократијата пристапуваат претставниците на земјите кои до вчера се наоѓале во еднопартиски систем, како тие ги учат првите чекори, некои елементарни работи. Пораката која човек можеше сам да ја извлече е дека светот навистина е глобално село, дека и човечките доблести и мани се повторуваат на многу сличен или да не речам идентичен начин, односно секаде човекот е човек. Има исклучителни брилијантни примери на луѓе кои се подготвени на саможртва во име на доброто, во име на некои големи идеали, а од друга страна секогаш има луѓе кои заради некаков мал ситен профит, исто така, се подготвени сè да фрлат во вода и да им направат штета на сите граѓани. Заседанието беше можност за средба со многу лица од разни делови на светот, за запознавање нови култури, за споредба, за да се осознае каде си, што си. Беше убаво и пријатно да се види дека Македонија генерално изминала некаков пат, дека е во некако поинакво рамниште во поглед на сознајноста, во поглед на едукацијата, а од друга страна жално е да се согледа дека уште е далеку во однос на воспоставените стандарди, дека кај нас демократијата сè уште е лесно кршлива играчка, со која политичарите премногу лесно си играат", ја пренесе генералната порака од Заседанието, македонскиот претставник Лилјана Поповска.

ОКРАТИЈА ИЧКИ БОМБИ

се на почетокот на развојот на демократијата. Последниве неколку месеци, со прекин, една високодемократска европска држава, Франција, се соочува со немири кои го носат предзнакот "барање човекови права". Ако нè споредуваат нас од Балканот и пошироко со самите

"Споредби можат да се направат на многу нивоа. Факт е дека проблеми има секаде, па и во нашата околина, но и во други земји и на други континенти. Впечатливо е да се слушне дека некои слични работи кои во сегашноста се случувале се решавале и се решаваат по сличен терк и

Европејците сами кажуваат дека моделот во Белгија не функционира", го коментира овој процес госпоѓа Поповска.

На "Светското движење за демократија" Поповска учествуваше и на сесијата за мултипартиска соработка. Учесниците на овој собир извлекоа заедничка порака до сите релевантни фактори во светот и државите каде тие функционираат.

"Пораката беше дека демократијата е процес, дека до неа не се доаѓа преку ноќ, на нејзиниот пат има многу пречки, многу споредни из-